

Határok, falak és kerítések a migrációról folytatott magyar sajtódiskurzusban 2015-ben

2. rész*

4. Kvantitatív vizsgálatok. A magyar migrációs korpusz AntConc szoftverrel történő elemzésénél a következő szemantikai és morfológiai jellegű szempontokat kellett figyelembe venni. A magyar nyelv morfológiai adottságai miatt a *határ* keresőszó megadásával az alkalmazott AntConc számítógépes programban a lexéma egyetlen morfológiai formáját, mégpedig szótóként való előfordulásait lehet listázni. Amennyiben a főnév további morfológiai formáit (pl. *határt*, *határon*, *határhoz*) is figyelembe kívánjuk venni, a reguláris kifejezés a *határ** lenne. Ám ez alapján nemcsak morfológiai szóalakokat listáz a szoftver, hanem a *határ*-t mint tömorfémát tartalmazó képzett szavakat is, így főnévi szóalkotásokat (pl. *határátkelő*, *határőrség*, *határidő*, *határkerítés*) vagy különböző szófajú származékszavakat, derivátumokat is (pl. *határozat*, *határozottság*, *határoz*, *határolódik*, *határozott*, *határozottan*). Szemantikai szempontból különösen a származékszavak irrelevánsak a vizsgálat szempontjából.

A *határ** mint reguláris kifejezés megadásával generált KWIC-listából, a képzett szavakat és származékszavakat kiszűrve és kizárólag a *határ* főnév morfológiai alakjait vizsgálva az látszódik, hogy a *határ* lexéma a korpuszban több jelentésben is használatos. A KWIC-lista alapján értelmezhető minimális kontextus természetesen nem alkalmas a *határ* diskurzusbeli konceptualizációjának feltárására, de lehetővé teszi, hogy legalábbis megközelítőleg azonosítani tudjuk a lexéma szótári jelentéseit. Ezek közül az Értelmező szótár+ (ÉrtSz.+) és A magyar nyelv értelmező szótárának online változata (ÉrtSzO.) alapján a következő jelentések azonosíthatóak a migrációs korpuszban:

1. 'földterület határvonala' (ÉrtSz.+), illetve 'általában két szomszédos (föld) területet elválasztó rész, sáv; vmely szempontból egységet alkotó terület széle, szegélye', mint '<a térképen> ezt jelölő vonal' vagy 'országhatár, határszél' vagy 'az országhatárnak vmely szomszédos ország felé eső szakasza' (ÉrtSzO.):

(5) *eg, hogy a férfi segít átjuttatni a migránsokat a határon, sőt az embercsempészet segítésére és lebonyolítására* (mno, 2015. 01. 06., <http://mno.hu/belfold/magyar-embercsempeszek-ellen-emeltek-vadat-1266394>)

2. '(településhez tartozó) megművelt földterület' (ÉrtSz.+):

---

* Az első részt l.: MNy. 2022: 419–425. DOI: <https://doi.org/10.18349/MagyarNyelv.2022.4.419>

(6) *apitányság máriapócsi őrsé telepített kamerákat a határba, s az egyik készülék felvétele alapján azonosított* (mno, 2015. 01. 05., <http://mno.hu/belfold/kulterületi-kamera-miatt-bukott-le-a-fatolvaj-1266214>)

3. „vminek a szélső értéke, legnagyobb foka” (ÉrtSz.+):

(7) *lterjedt – a brit kormány valóban számszerű felső határ meghatározásával is korlátozni kívánna a bevándor* (mno, 2015. 04. 01., <http://mno.hu/belfold/london-minden-aron-gatat-vetne-az-eu-bol-erkezo-migracionak-1266081>)

4. „két v. több dolog (jellege) közt meglevő választóvonal” (ÉrtSzO.):

(8) *apvető emberi normákat, és létezik még egy etikai határ, amit nem lehet átlépni. hirdetés Kosztolányi sor* (mno, 2015. 01. 12., <http://mno.hu/belfold/tukorkep-az-etikarol-1267341>)

A továbbiakban a bevezetésben (1. fejezet) megfogalmazott célkitűzés értelmében arra voltam kíváncsi, hogy a *határ* főnév 1. jelentése hogyan alakul a vizsgált diskurzusban, illetve módosul-e a lexikalizált szótári jelentéshez képest, és ha igen, hogyan. Hiszen, mint a 2. fejezetben említésre került, a diskurzus alapvető szervezési elve a jelentésadás. Ehhez első lépésben a *határ* lexéma kontextualizációját vettem górcső alá, mégpedig a *határ* morfológiai alak kookkurenciájának, részben pedig a *határ* tömorfémát első vagy utolsó helyen tartalmazó főnévi szóösszetételek vizsgálatán keresztül.

A *határ* főnév kookkurencia-profiljának leírásához a 200 leggyakoribb, tartalmilag releváns kollokációs partnert (R1-L1), valamint clustert (min. 5 – max. 5)⁷ vontam be a vizsgálatba. Ezek a következőképpen jellemezhetőek:

1. Olyan országnevekből képzett melléknevek, amelyek a migránsok származási országára (*szíriai, pakisztáni, líbiai*) és/vagy a Nyugat-Európába vezető migrációs útvonalak állomásaira utalnak (pl. *szerb, osztrák, horvát, török, ukrán, macedón, szlovén, görög, német, orosz, (határ) szerbiai oldala*). Sok esetben több szomszédos ország nevéből képzett melléknevekről van szó: *magyar-szerb, osztrák-szlovén, szerb-horvát*. Ezen felül megjelenik a közel 30 európai országot magában foglaló és több mint négymillió km² földrajzi területre kiterjedő Európai Unió mint gazdasági és politikai egyesülés határa is (pl. *európai uniós, külső, schengeni*).

2. A határok valamilyen módon történő védelmére vonatkoznak (pl. *védelme/ védelmét/-ben/-hez/-ről/-nek, megvédése, őrzésében biztosítása, megerősítése, őrizete, lezárása, határ védelme érdekében*).

3. Valamilyen irányt meghatározó deiktikus kifejezések, névutók (pl. *közeli-ben, innenső, túloldali, irányába, mentén, határ mentén szolgáló*).

4. Valamely égtájat neveznek meg (*déli, keleti, nyugati*).

5. A határokon való átjutáshoz kapcsolódnak (*átlépése, megnyitása*).

⁷ Beállítások: Search Term: Words; Sort by Freq.; Window Spam 1L-1R; Min. Collocate Frequency: 5, logDice; illetve: Search Term: Words; Sort by Freq.; Window Spam: Min. Size: 5- Max. Size: 5; Min. Cluster Frequency: 5, logDice.

A korpuszban a *határ** reguláris kifejezés segítségével összegyűjtött szóösszetételek közül a következők bizonyultak a leggyakrabban használtaknak (a találatok számát zárójelben tüntettem fel; a morfológiailag rokon formák gyakoriságát technikai okokból csak együtt lehetett megadni.): *határkerítés* (3732), *határzár* (1755), *határátkelő/-és/-hely* (1352), *határátlépés/-ő* (1001), *határsértő/-és* (996), *határőr/-ség* (965), *határelőőrzés* (613), *határszakasz* (575), *határvédelem/-védelmi* (419), *határrendész/-et* (306), *országhatár* (240), *államhatár* (209), *határállomás* (93), *határvonala* (78).

Ezeket a szóösszetételeket lexikalizált jelentésük alapján a következő tág és általános tematikus csoportokba lehet sorolni (azzal a megjegyzéssel, hogy az egyes kategóriákba történő besorolás nem mindig egyértelmű):

1. Közigazgatás: *határelőőrzés*, *határátlépés*, *határátlépő*, *határátkelés*, *határátkelő*⁸, *határvonala*, *határszakasz*, *országhatár*, *államhatár*.

2. Közbiztonság: *határőr/-ség*, *határrendész/-et*, *határvédelem*.

3. Építmény, fizikai objektum: *határállomás*, *határzár*, *határkerítés*, *határátkelőhely*.

4. Jog: *határsért/-és*.

Ha azonban a szóösszetételeket a *határ* lexéma kontextusainak tekintjük, akkor az mindegyikben ugyanazon lexikalizált jelentésben van jelen: 'földterület határvonala', illetve „általában két szomszédos (föld)területet elválasztó rész, sáv; vmely szempontból egységet alkotó terület széle, szegélye', mint 'a térképen> ezt jelölő vonal' vagy 'országhatár, határszél' vagy „az országhatárnak vmely szomszédos ország felé eső szakasza' (l. fentebb).

Bár az ilyen jellegű automatizált kvantitatív módszerekkel a jelentésalkotás punktuális formái tárhatóak fel, mégis már ezen szerény adatok és elemzések alapján is körvonalazhatóak a vizsgált *határ* lexéma használatának bizonyos, diskurzus által determinált dimenziói, az általa jelölt fogalom lényeges elemei:

1. A határ földrajzi értelemben szomszédos országokat, államokat, de valamely gazdasági, politikai alapon működő országközösségeket (pl. EU) is elválasztó rész, sáv.

2. A határ határforgalmi, üzemeltetési objektum, mely az országba történő (legális) bejutást, az azon való áthaladást teszi lehetővé, s amelyet őriznek.

3. A határon konkrét építmények találhatóak, amelyek a határvédelmet biztosítják.

Mindezek alapján az szűrhető le, hogy a *határ* szónak a migrációs diskurzusban történő használata során különös hangsúlyt kap a határ védelme valamely fizikai létesítmény formájában.

5. Kvalitatív vizsgálatok. A kvalitatív vizsgálatok során a fenti vizsgálati eredményből kiindulva a határvédelemre, illetve a határvédelmi létesítményekre koncentráltam. A Magyarország déli határának fizikai védelmét biztosító, 2015-ben létrehozott technikai létesítmény megnevezésére a korpusz szövegeiben többféle

⁸ A *határátlépés* és *határátkelés* egy adott folyamatra vonatkozik, míg a *határátlépő*, valamint a *határátkelő* az ezt a folyamatot végrehajtó ágensre. Ez a különbség azonban nem befolyásolja azt, hogy ezek az összetett szavak jelentésüknél fogva a közigazgatás témakörébe sorolhatóak.

szó és kifejezés is található. Ezek közül a *határkerítés* és *határzár* mellett a *kerítés*, *biztonsági kerítés*, *műszaki zár*, *fizikai határzár* fordul elő rendszeresen. (A felsorolt szinonimákat nem a lexikostatisztikai, hanem a kvalitatív elemzés alapján a korpusz határvédelmet tematizáló szövegeinek átolvasása után azonosítottam.)

(9) *Pintér Sándor: a szabadság forgott kockán*

Az Országgyűlés honvédelmi és rendészeti bizottságának szerdai ülésén a belügyminiszter arról beszélt, hogy a határzárt az államhatár védelme indokolta, ez nemzetbiztonsági érdek.

A magyar-szerb határszakaszon azért volt szükség a részleges határzár elrendelésére, mert „a szabadság forgott kockán” - mondta Pintér Sándor belügyminiszter az Országgyűlés honvédelmi és rendészeti bizottságának szerdai ülésén. (hvg, 2015. 09. 30., http://hvg.hu/itthon/20150930_Pinter_Sandor_a_szabadsag_forgott_kockan)

(10) *A magyar kormány igazoltnak tartja menekültpolitikája helyességét, és javasolja más országoknak, hogy szintén műszaki zárral biztosítsák határaikat. „Jó példának tartom a zöldhatár számunkra hasznos és sikeres védelmét egy kerítéssel az illegális bevándorlók ellen” – mondta Varga Mihály. (mno, 2015. 11. 07., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/11/varga-mihaly-jo-pelda-a-kerites>)*

Ezek a szinonimák már önmagukban is jól szemléltetik a nyelvi szimbólumok perspektivikusságát (l. 2. fejezet).

A következőkben azt vizsgálom, hogy a határkerítésről mint technikai objektumról milyen tudást közvetít 2015-ben a magyarországi migrációs sajtódiskurzus.

A határkerítésről mint fizikai, technikai objektumról közvetített tudás részben olyan objektívan mérhető tartalmi elemeket foglal magába, mint például hol épült fel, milyen hosszú, milyen magas, milyen a kialakítása, őrzik-e stb. A verbalizációban pedig az ismétlődő számok (pl. 175, 4), mértékegységek elnevezései (*km*, *m*) és földrajzi nevek (*szerb–magyar határ*, *szerb határszakasz*, *Magyarország déli határa*) játszanak szerepet.

(11) *Arra a kérdésre, hogy végleges döntés született-e a 175 kilométeres határszakaszra építendő, négy méter magas kerítés, fizikai határzár helyszínéről, a kormányzóvivő azt mondta (mno, 2015. 06. 18., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/06/meg-egyeztetnek-a-biztonsagi-keritesrol>)*

(12) *„Folyamatosan zajlik az információgyűjtés és tájékoztatjuk a nyilvánosságot az eseményekről” – közölte éjfél előtt nem sokkal rendkívüli sajtótájékoztatón Rösztén Kovács Zoltán kormányzóvivő, hozzátéve, a kerítés kész, a törvényes átkelők nyitva állnak, a menedékkérelmeket pedig a nemzetközi szabályoknak megfelelően be lehet nyújtani. [...] Mind a 175 kilométernyi szerb határszakaszt megfelelően emberi erővel is őrzik. (mno, 2015. 09. 14., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/09/vegig-all-a-kerites-mogotte-emberi-ero>)*

Az, hogy a határkerítés pontosan miből is készült (szögesdrót), expliciten nem jelenik meg. A *fizikai és műszaki (határzár)* jelzők ebből a szempontból inkább eufemisztikusnak tekinthetők, mert túl általánosak.

A határzár mint fizikai objektum megépítésének költségét szintén tematizálják a diskurzusban, mégpedig a határzár ellen felhozott érvként. A költségek tematizálása részben általánosítva szerepel, például:

(13) *Egy ilyen beruházás azonban rendkívül költséges, Szerbia uniós csatlakozása esetén pedig az egészet el kéne bontani.* (mno, 2015. 06. 10., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/06/nem-sertene-jogot-a-vasfuggony>)

Részben pedig az összeg nagyságát jobban érzékeltetve szó szerinti összevetésformájában történik, például:

(14) *Szerintük határzár helyett iskolákat, kórházakat, lakásokat kell építeni magyaroknak és bevándorlóknak egyaránt. A menedékkérők sem nem angyalok, sem nem ördögök, emberek, és ennek megfelelően kell bánni velük. A szerb-magyar határra tervezett fal építési költsége a tervezési fázisban annyiba kerül, mint a magyar állam 11 évi menekültügyi költségvetése, a jelenlegi számok alapján.* (hvg, 2015. 07. 14., https://hvg.hu/itthon/20150714_tuntetes_a_migransokert)

A diskurzus több tartalmilag releváns szava és szókapcsolata a *határkerítés* funkcióját nevezi meg (pl. *az államhatár védelme, határaink védelme, a schengeni határok védelme, megvédeni az uniós határokat*).

(15) *a kabinet döntött arról, hogy szükség van a biztonsági kerítésre azért, hogy megvédje az ország határait, és gátat vessen az illegális migránsok áradatának.* (mno, 2015. 06. 18., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/06/meg-egyeztetnek-a-biztonsagi-keritesrol>)

(16) *Úgy vélte, a menekülthullámot két tényező erősítette fel: az egyik az, hogy Németország és Ausztria gyakorlatilag megnyitotta határait, a másik pedig az, hogy nincs egységes uniós menekültpolitika. Magyarország ezért arra kényszerült, hogy cselekedjen, és védje meg a schengeni övezet külső határát.* (mno, 2015. 11. 07., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/11/varga-mihaly-jo-pelda-a-kerites>)

A fenti idézetek is jól illusztrálják, mint társulhatnak a *védelem* főnévhez és a *véd, megvéd* igékhez a szükségességet, kényszert kifejező igék (pl. *kell, kényszerült*) és melléknevek (pl. *szükséges*), amelyek a határkerítés megépítésének szükségességét hangsúlyozzák:

(17) *A kormányfő szerint a jelenlegi bevándorlási hullámmal veszélybe került az európai életforma, amelyet meg kell védeni, márpedig Európát csak akkor lehet megtartani olyannak, amilyen, ha nem engedünk be mindenkit.* (hvg, 2015. 09. 15., https://hvg.hu/itthon/20150915_Orban_Igazabol_az_eletformankat_vedjuk)

A fenti idézetek azt is szemléltetik, hogy a diskurzusban a határ védelmével kapcsolatban kifejtésre kerül az is, hogy mi indokolja a határok védelmét, hogy mitől/kitől hivatott védeni a határkerítés mint fizikai objektum (pl. *gátat vessen az illegális migránsok áradatának, megfékezze az illegális bevándorlók áramát, az áradatot fel lehet tartóztatni*).

(18) *Varga Mihály adatai szerint az idén nagyjából 400 ezer migráns érkezett Magyarországra, közülük 176 ezret regisztráltak a magyar hatóságok. A határzár elkészítése óta naponta csupán 10-20 menekült érkezik. „A kerítés segítségével elértük, hogy az áradatot fel lehet tartóztatni. [...]”* (mno, 2015. 11. 07., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/11/varga-mihaly-jo-pelda-a-kerites>)

A *gátat vessen az illegális migránsok áradatának; megfékezze az illegális bevándorlók áramát; az áradatot fel lehet tartóztatni* metaforikus kifejezések egyben arra is utalnak, hogy maga a migráció is fizikai jelenséggént, vízárdatként reprezentálódik. Ugyanakkor a migráció a migránsok nagy száma miatt mint veszély tematizálódik (I. RADA–CSATÁR–PÉTERI 2021: 102). Ezt erősíti meg a *veszélyt jelent, veszélybe került, veszélyben van* szókapcsolatok előfordulása is a migránsokkal kapcsolatban a diskurzusban. A migrációt mint veszélyforrást ezen felül olyan negatív értékítéletet hordozó és erős érzelmi töltető szavak is közvetítik, mint a *terror; bűnözés, bűncselekmény*.

(19) *A népvándorlás három súlyos veszélyt jelent: hatványozottan fokozza a terrorveszélyt, növeli a bűnözés veszélyét, illetve a migránsok veszélyt jelentenek a kultúránkra – sorolta a miniszterelnök.* (mno, 2015. 11. 16., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/11/orban-viktor-napirend-elott-europat-megtamadtak>)

(20) *Előtte Orbán Viktor azt mondta, hogy az illegális bevándorlás bűncselekmény, és Magyarország nem engedi meg, hogy határain bűncselekményeket kövessenek el, ezért a határait és ezzel Európa külső határait is meg fogja védeni, és nem is kér hozzá segítséget.* (hvg, 2015. 06. 19., https://hvg.hu/vilag/20150619_Fico_Tiszteletet_a_magyaroknak)

Ebben az összefüggésben megemlítenedők azok a 4. fejezetben (fentebb) ismertetett vizsgálati eredmények, melyek a *határsértő* és *határsértés* szavak gyakori előfordulását mutatták ki. A migránsokat tehát határsértőként látatják, a határsértés pedig bűncselekmény.

A migrációs veszélyt kifejező negatív konnotációjú szavakkal és kifejezésekkel éles ellentétben állnak azok a kifejezések, amelyek azt nevezik meg, hogy kit/mit kell megvédeni. Ezek jellemzően pozitív konnotációjú, valamilyen összetársadalmi, összemberi szempontból kimagaslóan fontos és pozitív értéket megnevező kifejezések, mint *európai életforma, kultúra, gazdasági érdekek, szociális biztonság* stb.

(21) *A kormányfő szerint a jelenlegi bevándorlási hullámmal veszélybe került az európai életforma, amelyet meg kell védeni, márpedig Európát csak akkor lehet*

megtartani olyannak, amilyen, ha nem engedünk be mindenkit. (hvg, 2015. 09. 15., https://hvg.hu/itthon/20150915_Orban_Igazabol_az_eletformankat_vedjuk)

(22) *Fidesz: Magyarország védi Európát a migránsoktól*

A Fidesz-frakció szerint Európa éppen szétesőben van, Magyarország pedig próbálja megvédeni Európa, valamint a magyar emberek szociális biztonságát az illegális bevándorlóktól és az őket támogató balliberálisoktól. forrás (mno, 2015. 11. 07., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/11/fidesz-magyarorszag-vedi-europat-a-migransoktol>)

A diskurzusban impliciten felsejlik a magyarság ősi hivatástudata is. Ez a koncepció eredetileg azt jelentette, hogy Magyarország „a kereszténység védőbástyája”, és a nyugati keresztény hagyományú országok közösségének részeként a magyarok a keletről és délről érkező külső fenyegetéstől kívánták megvédeni a krisztusi örökséget (l. DEÉR 1936: 16). A migrációs kontextusban Magyarország újra felvállalja egész Európa védelmét. Ily módon a migrációt nemcsak közvetlen hazai, de európai, nemzetközi szintű veszélyként is értelmezik, és ezáltal a magyarországi határvédelem még erősebben felértékelődik.

A migrációs diskurzusban a határvédelemről közvetített tudás fontos eleme a határkerítés megépítésnek legitimációja is. A legitimáció egyik fontos aspektusa a migráció mint veszély tematizálása (l. fentebb), valamint a migránsok kriminalizálása. Hiszen ezek kiváltják azt az elvárást, hogy a veszélyt el kell háritani, továbbá legitimálják a magyar kormány ezt célzó intézkedéseit. A szószintű elemzések ebben a vonatkozásban egyrészt a *kötelesség* szó használatát mutatták ki:

(23) *„Magyarországnak „kötelessége az illegális migráció ellenőrzése” - közölte Michael Kretschmer. A műszaki határzár pedig jó megoldás, mert azzal olyan területekre lehet terelni a menekülteket, ahol a hatóságok regisztrálni tudják őket - tette hozzá. Más, uniós külső határral rendelkező tagállamok nem teljesítik ezt a kötelességüket, és elsősorban ezért okoz gondot a menekülthullám - mondta a CDU szászországi főtitkára. Szerinte „sok ország megszegi az uniós szerződéseket, hiszen nem regisztrálja a menekülteket, hanem egyszerűen továbbküldi őket Európába”.* (hvg, 2015. 08. 12., https://hvg.hu/vilag/20150812_Kiallt_Orbanek_keritese_mellett_egy_nemet)

Másrészt a törvényességre való utalással a *törvényesség, törvény* szavak előfordulását jelezték:

(24) *Az Európai Unió alapértéke a törvényesség, a törvények uralma, ezt a határokon vissza kell állítani, és szakítani kell azzal a gyakorlattal, hogy ismeretlenek százezres tömegben minden kontroll nélkül haladnak át államhatárokon és országokon – mondta Bakondi György a miniszterelnök belbiztonsági főtanácsadója szerdán az MI-en.* (hvg, 2015. 11. 04., https://hvg.hu/itthon/20151104_Bakondi_eddig_senki_nem_hallgatott_Magyar)

A törvényesség és jogszerűség hangsúlyozása az EU-s jogszabályokra és rendelkezésekre történő gyakori hivatkozások, tehát intertextuális utalások formájában is történik:

(25) *Kovács Zoltán azt még elmondta, Magyarország minden jogszabályt betart, mind a schengeni határral kapcsolatban ránk háruló kötelezettségeket, mind a Dublin III-at.* (mno, 2015. 09. 14., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/09/vegig-all-a-kerites-mogotte-emberi-ero>)

A legitimáció jegyében hivatkozás történik más európai országban tervezett, a határvédelmet szolgáló kerítések és falak megépítésre is:

(26) *Szlovénia kivár, de ha kell, kerítést épít*

Kerítést építhetnek vagy valamilyen más műszaki akadályt, ha súlyosbodik Szlovéniában a menekültválság – ezt mondta Vesna Györkös Znidar szlovén belügyminiszter csütörtökön a kormányülés utáni sajtótájékoztatóján. (hvg, 2015. 10. 29., https://hvg.hu/vilag/20151029_szlovenia_kivar_de_ha_kell_keritest_epit)

(27) *Két uniós ország már ma is kerítést alkalmaz: Athén még 2012-ben elégalte meg, hogy éjszakánként olykor több száz migráns is átlépte a görög-török határt. A kerítésrendszernek tulajdoníthatóan az érintett szakaszon tizedére csökkent a határsértések száma. A bevándorlók most csónakokkal próbálják megkerülni a görög védművet, lélekvesztőik azonban gyakran elsüllyednek a viharos tengeren. A bolgároknál szintén hatásosnak bizonyult a harminc kilométer hosszú, három méter magas, szögesdróttal megerősített kerítés.* (mno, 2015. 06. 10., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/06/nem-sertene-jogot-a-vasfuggony>)

A legitimáció egy következő fontos eleme a metonimikusan a határkerítést felállító politikai oldal nemzetközi elismerése, mely a pozitív konnotációjú *tisztelet, tiszteletet érdemel, példakép* kifejezések segítségével történik:

(28) *Magyarország tiszteletet érdemel azért, hogy megpróbálja saját erőből megoldani az illegális bevándorlás következtében a határain kialakult helyzetet - vélekedett Robert Fico szlovák miniszterelnök a pozsonyi Globsec biztonsági konferencia péntek délutáni panelbeszélgetésén. „Szeretném bizonyos értelemben kifejezni tiszteletemet Magyarország iránt. Arról ugyanis nem sok szó esik, hogy Magyarországra több bevándorló érkezett, mint Olaszországba vagy Görögországba. És nem voltak rendkívüli csúcstalálkozók, senki nem kért semmit. Most azonban, amikor a migránsok Görögországba vagy Olaszországba érkeznek, ráadásul kisebb számban, mint Magyarországra, ebből egyszerre világméretű probléma van” - mutatott rá a szlovák miniszterelnök.* (hvg, 2015. 06. 19., https://hvg.hu/vilag/20150619_Fico_Tiszteletet_a_magyaroknak)

(29) *Financial Times: Orbán kitaszítottból példaképpé vált Európában*
Orbán Viktor a menekültválsággal kapcsolatban kitaszítottból nagy hirtelenséggel ultrakonzervatív példaképpé vált, ami azt tükrözi, hogy megváltozott Európa hozzáállása a második világháború óta legsúlyosabbnak számító válsághoz - írta a Financial Times (FT). (hvg, 2015. 12. 16., https://hvg.hu/itthon/20151216_Financial_Times_Orban_kitaszitottbol_peld)

A határzár megítélése a diskurzusban nem egységes, hiszen a fent bemutatott sürgősséget, törvényességet és jogszerűséget, valamint a védelmi funkció fontosságát képviselő és a határkerítéssel biztosított határvédelmet felértékelő vélemények mellett, kritikus, elmarasztaló vélemények is jelen vannak. A diskurzusban számos erős érzelmi töltetű szó, illetve szókapcsolat segítségével erkölcsi szempontokból fejezik ki a magyar kormány által épített határkerítés elítélését, pl. *gonosz, abszurd, embertelenség kerítése*. Itt is meg kell jegyeznünk, hogy a negatív kritika természetesen a határkerítést felépítő magyar kormányra vonatkozik.

(30) *A magyar kormány újabb falakat emel, ahelyett, hogy kórházakat, lakásokat, iskolákat építene. A magyar-szerb határra tervezett kerítés terve gonosz és abszurd - vélik a MigSzol csoport tagjai, akik szolidaritási tüntetést szerveztek kedd estére a migránsokért. A demonstrálók a Bazilika előtt gyülekeznek, majd átsétáltak a Parlament elé. A Kossuth téren lebontottak egy jelképes kerítést. (hvg, 2015. 07. 14., https://hvg.hu/itthon/20150714_tuntetes_a_migransokert)*

A diskurzus megszólalói összefüggésbe hozzák a magyar határkerítést a történelemben elhíresült falakkal és kerítésekkel is, például a Vasfüggönyvel. Az ezekhez kapcsolódó, előfeltételezett tudáselemek aktiválásával elsősorban negatív aszociációk előhívása a cél:

(31) *„Az embertelenség kerítése” – a magyar vasfüggönyről írnak a külföldi lapok. [...] A nagy spanyol napilapok internetes oldalain is hírt kapott a magyar kerítésépítés. Az El Pasion 890 lájkot kapott az a tényecikk, amelynek a végén megemlékeznek arról is, mivel válaszolt a magyar kormány az új vasfüggönyt érő kritikákra. (hvg, 2015. 06. 18., https://hvg.hu/itthon/20150618_Ne_epuljon_uj_vasfuggony_ujabb_europai)*

A határkerítésre vonatkozó negatív kritika összekapcsolódik a magyar kormányzat migrációs politikájának negatív megítélésével is (*brutális, bevándorlás-ellenes, kemény menekültellenes*):

(32) *A német és osztrák lapok előszeretettel foglalkoznak a magyar kormány szerdai bejelentésével. A Die Zeit Az embertelenség kerítése címmel jelentetett meg kommentárt, mely szerint a kerítés terve éppen beleillik Orbán „brutális politikájába”, de az unióéba is. Megjegyzik, a magyar kormányfő már régóta bevándorlóellenes politikát folytat. [...] A kemény menekültellenes retorika,*

szigorúbb bevándorlás-ellenes jogszabályok és a 175 kilométer hosszú kerítés a déli határon lecsendesítette a kritikákat, ahogy a nyugati vezetők is egyre inkább biztonsági szempontból tekintenek a válságra. (hvg, 2015. 06. 18., https://hvg.hu/itthon/20150618_Ne_epuljon_uj_vasfuggony__ujabb_europai)

A diskurzusban megszólalók némelyike e célból még erősen negatív érzelmeket és értékítéletet közvetítő történelmi hasonlatokhoz is nyúl:

(33) *Nemrégiben az EU vezetői még a náci Németországban tapasztalt jelenetekhez hasonlították azt, ahogy Magyarországon a menekültekkel bánnak, Orbán Viktorról pedig úgy tartották, megsértik az európai értékeket - írta az FT.* (hvg, 2015. 12. 16., https://hvg.hu/itthon/20151216_Financial_Times_Orban_kitaszitottbol_peld)

Mindezek eredményeként pedig 2015-ben a migrációs diskurzusban a Vasfüggönyhöz hasonlóan a határkerítésre szimbólumként⁹ is tekintenek. A határkerítés egyrészt a Fidesz menekültpolitikájának szimbóluma, melyhez a diskurzusban a magyar kormánypart politikai irányvonalát képviselő megszólalók pozitív, míg a baloldali, ellenzéki megszólalók negatív, elítélő értékítéleteket kapcsolnak. Ez utóbbi megszólalók csoportja azonban a határkerítést a megosztás szimbólumaként is értelmezi, s mint olyat, *fal*-nak nevezi:

(34) *A demonstráció szervezőinek felhívásában az olvasható, hogy a magyar kormány „újabb és újabb falakat emel a társadalom különböző rétegei között, harcol és vaktában lövészárkობól lövöldözik”.* (hvg, 2015. 07. 14., https://hvg.hu/itthon/20150714_tuntetes_a_migransokert)

A határkerítést elutasító vélemények jogi érvekre hivatkozva, jogi terminológia használatával is jutnak kifejezésre:

(35) *A Euronews internetes oldalán azt írják, hogy az ENSZ Menekültügyi Szervezete is szót emelt a kerítés terve ellen. „Minden fal, minden kerítés akadály a menekültek számára, az embereknek joguk van menedéket kérni, ez pedig a magyar alkotmányban is szerepel, ez egy elidegeníthetetlen jog. Szeretnénk biztosak lenni abban, hogy Magyarország nyitva hagyja a határait, és továbbra is ad menedékjogot” – mondta Kitty McKinsey, a szervezet szóvivője.* (hvg, 2015. 06. 18., https://hvg.hu/vilag/20150618_Az_embertelenseg_keritese__a_magyar_vasf)

A határzár megítélésének egyik fontos eleme a diskurzusban az a tartalmi aspektus, hogy a kerítés mennyiben jelent megoldást a migrációs válság hatékony kezelésére. A diskurzusban ezzel kapcsolatban két ellentétes diszkurzív pozíció különíthető el. Az egyik szerint a határkerítés ellátja védelmi funkcióját:

⁹ A határ politikai szimbólumként történő értelmezését nemcsak árnyalni tudná, de jobban láthatóvá is tenné a további metonimiák feltérképezése.

(36) *Varga Mihály adatai szerint az idén nagyjából 400 ezer migráns érkezett Magyarországra, közülük 176 ezret regisztráltak a magyar hatóságok. A határzár elkészítése óta naponta csupán 10-20 menekült érkezik. „A kerítés segítségével elértük, hogy az áradatot fel lehet tartóztatni [...]”* (mno, 2015. 11. 07., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/11/varga-mihaly-jo-pelda-a-kerites>)

A másik diszkurzív pozíció szerint a határzár nem tölti be funkcióját. Ennek kinyilvánítása jellemzően a *nem* tagadószó gyakori használatával történik:

(37) *A magyar-horvát és a magyar-szerb határon felállított kerítésre utalva kiemelte: a határfalak emelése nem jelent megoldást, azok nem tudják megállítani a migránsokat az Európai Unióba vezető úton. Hozzátette, hogy a legújabb, a magyar-horvát zöldhatáron épített határzár sem fogja jelentősen megváltoztatni a migránsok útját, mert - mint fogalmazott - azokat, akik a háború előtt menekülnek, semmilyen fal nem állíthatja meg.* (hvg, 2015. 10. 18., https://hvg.hu/itthon/20151018_Trocsanyi_Nekunk_van_egy_kulso_unios_hata)

Ugyanakkor a két ellentétes vélemény között többféle átmenet is megfigyelhető (*csak a második a legjobb megoldás, mondjon valaki jobbat*):

(38) *Úgy fogalmazott, Magyarország déli határának lezárása csak a második legjobb megoldás volt, a legjobb az lenne, ha Görögországban tudnák feltartóztatni a migránsokat. Kiemelte: Magyarország régóta hangoztatja, hogy a külső határok védelme a megoldás, de eddig senki nem hallgatott rá. Mostanában viszont egyre több vezető európai politikus szájából elhangzik ez az álláspont – mondta.* (hvg, 2015. 11. 04., https://hvg.hu/itthon/20151104_Bakondi_eddig_senki_nem_hallgatott_Magyar)

(39) *„Nem szeretem, hogy az országunk határán kerítés van, csak már mondjon valaki ennél jobbat” – fogalmazott Hiller István a rádió honlapjára feltöltött felvétel tanúsága szerint. A parlament MSZP-s alelnöke hozzátette: magyarként és európaiként is szeretne egy olyan európai uniós közös megoldást támogatni, ami erre a problémára akár csak alternatív megoldást nyújt..* (mno, 2015. 11. 03., <https://magyarnemzet.hu/belfold-archivum/2015/11/hiller-nem-hallott-meg-a-keritesnel-jobb-megoldast>)

6. Összegzés. A vizsgált, migrációról folytatott magyarországi sajtódiskurzusban 2015-ben a határ elősorban mint konkrét geográfiai képződmény konceptualizálódik, amelyet át lehet lépni, amelyen át lehet kelni, amelyet határőrök felügyelnek, és amelyet technikai és fizikai létesítmények (kerítés, határzár stb.) segítségével lehet őrizni. A diskurzusban a határról alkotott tudásnak fontos eleme a határvédelem, annak pedig fő szimbóluma az ország déli határán felépített határkerítés.

A határkerítésre vonatkozóan a diskurzusban két jól elkülöníthető diszkurzív pozíció rajzolódott ki, még ha elemzéseim nem is terjedtek ki arra, hogy mennyire állt egyenlő vagy éppen egyenlőtlen arányban a két diszkurzív pozíció képviselőinek

jelenléte a diskurzusban, és milyen mértékben uralta egyikük vagy másuk a diskurzust. Az egyik diszkurzív pozíció, a magyar kormány és köre szerint a határvédelem az ország belügye, az országot irányító kormány joga és kötelessége. A határkerítés megépítésének legitimitását szükségessége (illegális migráció okozta veszélyek ellen véd), törvényessége (jogszerűsége a nemzetközi szerződések, rendeletek tükrében) továbbá nemzetközi elismerése (külföldön is elismerik stb.) biztosítja. A magyar határ védelme a határkerítés segítségével nemcsak az országban élők biztonságát és a nemzeti érdekeket hivatott szolgálni, de az Európai Unióét és az ún. európai értékeket is. Ez a határkerítésről és egyben a határvédelemtől alkotott fogalom pozitív értékítéletekkel kapcsolódik össze.

A másik diszkurzív pozíció, a politikai baloldal és az ellenzék képviselői a határkerítésre a magyar kormány bevándorlásellenes politikájának negatív szimbólumaként tekintenek. A határkerítés negatív megítélése részben jogi és funkcionális (nem képes feltartóztatni a migrációt), de leginkább erkölcsi elvek, szempontok mentén történik (embertelen, gonosz stb.), és a megosztás szimbólumaként értelmezik a diskurzusban. Ez alapján a vizsgált magyarországi migrációs sajtódiskurzus véleményem szerint részben igazolja FRYE (2019) azon állításait, miszerint a modern falak „morális viták” témájaként szerepelnek, és „morálisan elfogadhatatlannak” minősítettnek.

Kulcsszók: diskurzus, nyelvészeti diskurzuselemzés, migráció, határ, konceptualizáció.

Hivatkozott irodalom

- BUBENHOFER, NOAH 2013. Quantitativ informierte qualitative Diskursanalyse. Korpus-linguistische Zugänge zu Einzeltexten und Serien. In: ROTH, KERSTEN SVEN – SPIEGEL, CARMEN Hrsg., *Angewandte Diskurslinguistik. Felder, Probleme, Perspektiven*. Akademie Verlag, Berlin. 109–134. <https://doi.org/10.1524/9783050061054>
- BUSSE, DIETRICH – TEUBERT, WOLFGANG 1994. Ist Diskurs ein sprachwissenschaftliches Objekt? Zur Methodenfrage der historischen Semantik. In: BUSSE, DIETRICH – HERMANN, FRITZ – TEUBERT, WOLFGANG Hrsg., *Begriffsgeschichte und Diskursgeschichte. Methodenfragen und Forschungsergebnisse der historischen Semantik*. Westdeutscher Verlag, Opladen. 10–28.
- CSATÁR, PÉTER – MAJOROS, KRISZTIÁN – TÓTH, MÁTÉ 2018. Die metaphorische Repräsentation der Migrationskrise von 2014–2015 in zwei führenden ungarischen Online-Zeitschriften. Eine Bestandaufnahme. In: KOVÁCS, KÁLMÁN – VORTISCH, VERENA Hrsg., *Jahrbuch der ungarischen Germanistik 2017*. GuG–DAAD, Budapest–Bonn. 187–210.
- DEÉR JÓZSEF 1936. *A magyar nemzeti öntudat kialakulása*. A magyarságtudomány tanulmányai 3. Magyarságtudomány, Kecskemét.
- FELDER, EKKEHARD 2009. Sprache – das Tor zur Welt!? Perspektiven und Tendenzen in sprachlichen Äußerungen. In: FELDER, EKKEHARD Hrsg., *Sprache. Im Auftrag der Universitätsgesellschaft Heidelberg*. Springer Verlag, Berlin. 13–57. https://doi.org/10.1007/978-3-642-00342-4_2

- FELDER, EKKEHARD 2012. Pragma-semiotische Textarbeit und der hermeneutische Nutzen von Korpusanalysen für die linguistische Mediendiskursanalyse. In: FELDER, EKKEHARD – MÜLLER, MARCUS – VOGEL, FRIEDEMANN Hrsg., *Korpuspragmatik. Thematische Korpora als Basis diskurslinguistischer Analysen*. De Gruyter, Berlin – New York. 115–174. <https://doi.org/10.1515/9783110269574.115>
- FOUCAULT, MICHEL 1973. *Die Archäologie des Wissens*. Suhrkamp, Frankfurt am Main.
- FOUCAULT, MICHEL 1979. *Die Ordnung des Diskurses. Inauguralvorlesung am Collège de France 2. Dezember 1970*. Ullstein, Frankfurt am Main.
- FRYE, DAVID 2018. *Walls. A History of Civilization in Blood & Brick*. Faber & Faber, London.
- FRYE, DAVID 2019. Kerítések, falak... *BBC Világtörténelem* 6: 10–11.
- ÉKsz.² = *Magyar értelmező kéziszótár*. Főszerk. PUSZTAI FERENC. 2., átdolgozott kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
- ÉrtSzO. = *A magyar nyelv értelmező szótára* 1–7. Főszerk. BÁRCZI GÉZA – ORSZÁGH LÁSZLÓ. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1959–1962. Elektronikus változat. <https://mek.oszk.hu/adatbazis/magyar-nyelv-ertelmezo-szotara/elolap.php> (2022. 10. 27.)
- ÉrtSz.+ = *Értelmező szótár + . Értelmezések, példamondatok, szinonimák, ellentétek, szó-lások, közmondások, nyelvhasználati tanácsok és fogalomkörü csoportok*. Főszerk. EÖRY VILMA. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2007.
- GARDT, ANDREAS 2007. Diskursanalyse. Aktueller theoretischer Ort und methodische Möglichkeiten. In: WARNKE, INGO Hrsg., *Diskurslinguistik nach Foucault. Theorie und Gegenstände*. De Gruyter, Berlin – New York. 27–53. <https://doi.org/10.1515/9783110920390.27>
- GLÓZER RITA 2006. *A diskurzuselemzés módja és értelme*. In: FEISCHMIDT MARGIT szerk., *Kvalitatív módszerek az empirikus társadalom és kultúrakutatásban*. Online tananyag. http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/index8dbc.html?option=com_tanelem&id_tanelem=841&tip=0 (2021. 10. 08.)
- GÜR-ŞEKER, DERYA 2015. Das Wort im Diskurs. In: HASS, ULRIKE – STORJOHANN, PETRA Hrsg., *Handbuch Wort und Wortschatz*. De Gruyter, Berlin–Boston. 77–101. <https://doi.org/10.1515/9783110296013-004>
- KLUG, NINA-MARIA 2017. Multimodale Text- und Diskursanalyse. *Der Deutschunterricht* 2017/6: 73–85.
- KOCSÁNY PIROSKA 2008. Szükség van-e új szövegfogalomra? In: TÁTRAI SZILÁRD – TOLCSVAI NAGY GÁBOR szerk., *Szöveg, szövegtípus, nyelvtan*. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához 80. Tinta Könyvkiadó, Budapest. 27–36.
- MATHIAS, ALEXA 2018. Lexik und Legitimation in rechtspopulistischen Bewegungen. *Korpuslinguistische Befunde aus Facebook-Postings von Pegida-Sympathisanten*. *Muttersprache* 2018/1: 41–51.
- NIEHR, THOMAS 2014. *Einführung in die linguistische Diskursanalyse*. WBG, Darmstadt.
- RADA, ROBERTA – CSATÁR, PÉTER – PÉTERI, ATTILA 2021. An der Grenze. Perspektiven einer diskurslinguistischen Analyse für den universitären DaF-Unterricht. *Deutsch als Fremdsprache* 58/2: 96–108. <https://doi.org/10.37307/j.2198-2430.2021.02.05>
- V. RADA, ROBERTA 2019. Die Konzeptualisierung der Grenze im deutschen und ungarischen Mediendiskurs über die Migration im Jahre 2015. In: DREWNOWSKA-VARGÁNÉ, EWA – KAPPEL, PÉTER – MODRIÁN-HORVÁTH, BERNADETT – RAUZS, ORSOLYA

- Hrsg., „*vnd der gieng treulich, weislich vnd mündlich mit den sachen vmb*”. *Festschrift für Péter Bassola zum 75. Geburtstag*. Institut für Germanistik Universität Szeged, Szeged. 116–137. <https://doi.org/10.14232/fest.bassola.7>
- V. RADA, ROBERTA 2016. Zur Bedeutung des Wortes 'Willkommenskultur' im deutschen Mediendiskurs. *Sprachtheorie und germanistische Linguistik* 26/1: 17–43.
- SPITZMÜLLER, JÜRGEN 2017. Deskriptive, linguistische Diskursanalyse. *Der Deutschunterricht* 2017/6: 44–53.
- SPITZMÜLLER, JÜRGEN – WARNKE, INGO H. 2011. *Diskurslinguistik. Eine Einführung in Theorien und Methoden der transtextuellen Sprachanalyse*. De Gruyter, Berlin–Boston. <https://doi.org/10.1515/9783110229967>
- WARNKE, INGO 2002. Adieu Text – bienvenue Diskurs? Über Sinn und Zweck einer post-strukturalistischen Entgrenzung des Textbegriffs. In: FIX, ULLA – ADAMZIK, KIRSTEN – ANTOS, GERD – KLEMM, MICHAEL Hrsg., *Brauchen wir einen neuen Textbegriff?* Peter Lang, Frankfurt am Main. 125–141.
- WARNKE, INGO 2008. Text und Diskurslinguistik. In: JANICH, NINA Hrsg., *Texlinguistik. 15 Einführungen*. Gunter Narr, Tübingen. 35–52.
- WARNKE, INGO H. – SPITZMÜLLER, JÜRGEN 2008. Methoden und Methodologie der Diskurslinguistik – Grundlagen und Verfahren einer Sprachwissenschaft jenseits textueller Grenzen. In: WARNKE, INGO H. – SPITZMÜLLER, JÜRGEN Hrsg., *Methoden der Diskurslinguistik. Sprachwissenschaftliche Zugänge zur transtextuellen Ebene*. De Gruyter, Berlin–Boston. 3–54.
- WENGELER, MARTIN 2017. Wortschatz I. Schlagwörter, politische Leitvokabeln und der Streit um Worte. In: ROTH, KERSTEN SVEN – WENGELER, MARTIN – ZIEM, ALEXANDER Hrsg., *Handbuch Sprache in Politik und Gesellschaft*. De Gruyter, Berlin–Boston. 22–46. <https://doi.org/10.1515/9783110296310-002>

Borders, walls and fences in Hungarian press discourse on migration in 2015

Borders between countries and states or passing through them has been a pivotal point in the Hungarian media discourse on migration since 2015. The aim of this study is to reveal, relying primarily on the relevant literature in German linguistics and using linguistic tools, which patterns of knowledge, thinking and values were conveyed on borders and border protection in the Hungarian-language press discourse on migration in 2015. The theoretical and methodological background of the study is provided by descriptive linguistic discourse analysis, and the analyses focus on vocabulary units. The research corpus is a thematic, electronic corpus that includes nearly 5 000 online press texts published in Hungary. The quantitative and qualitative analyses carried out on the corpus reveal patterns of language use involving the words *határ* ‘border’, *határkerítés* ‘border fence’, and *határzár* ‘border closure’ in the discourse examined, from which it can be deduced how members of the Hungarian society conceive of the concepts denoted by the words and how they relate to their denotata.

Keywords: discourse, linguistic discourse analysis, migration, border, conceptualization.

RADA ROBERTA
ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem